

Pozdrav mladim istraživačima i istraživačicama baštine!

Tvoj vodič za istraživanje baštine

Ova knjižica je tvoj vodič kroz istraživanje baštine u okviru projekta #Moj muzej / Boka Kotorska. Ovdje ćeš dobiti savjete koji treba da ti olakšaju istraživanje i da ti pomognu da izabereš svoju temu. Ona može biti samo jedna, a može ih biti više.

Dobićeš uputstva o tome kako treba da izgleda tvoj prilog – što sve možeš priložiti, koji su podaci važni i kako da ih zapišeš.

Knjižicu možeš koristiti i za druge prilike, recimo, za različite školske projekte.

Priče o baštini

Priče o našoj prošlosti, o načinu na koji su ljudi živjeli i stvarali na prostoru na kojem živiš, priče o svemu što ti ljudi osjećaju da je posebno i vrijedno i što su naslijedili iz prošlosti – sve su to priče o nasljeđu i priče o baštini.

Kulturna baština može obuhvatati građevine, lokalitete, predmete, jezik, govor, predanje, ples, običaje, obrede, svečanosti, znanja, vještine, zanate, znamenita mjesta... sve što mi razumijemo da su prethodne generacije ostavile u nasljeđe i što doživljavamo kao vrijedno i važno.

Razgovor o baštini

Podijeli svoje zapise o baštini. Mi ćemo ih oblikovati i postaviti na vebisajt posvećen tvojoj priči i pričama tvojih drugara i drugarica.

Sve ćemo objaviti na društvenim mrežama, a i ti ćeš sam/a moći dijeliti svoju priču dalje i otvoriti dijalog o njoj.

Hoće li neko imati podatak koji tebi nedostaje? Možda ima više sličnih priča, a da o tome nisi ni slutio/la. Ko zna ko bi se sve mogao uključiti!

O čemu da razmisliš

Bake i djedovi

Jesi li ikada razgovarao/la sa svojim roditeljima ili bakama i djedovima o tome kako je izgledalo vrijeme u kojem su oni odrastali?

Jesi li ih upitao/la čime su se bavili, gdje su se družili/e, kako je to izgledalo nekad?

Običaji, priče, legende, vjerovanja

Znaš li koje su to običaje njegovali tvoji stariji? Pamte li zanimljive legende i priče koje bi rado podijelili s tobom? Ima li zanimljivih događaja i bića u njima?

Zanati, vještine

Jesu li poznavali zanate kojima se danas niko ne služi ili vladali vještinama koje malo ko poznaje? Što je iz toga nastajalo i čemu je služilo? Kojim alatima je napravljeno?

Građevine, lokaliteti

Jesi li primijetio/la zanimljive i stare građevine i mjesta oko sebe o kojima ne znaš mnogo i zapitao se – koliko su stare, ko ih je izgradio, ko je tu živio i zašto izgledaju drugačije nego danas?

Nekad i sad

Jesi li ikada gledao/la stare porodične albume i fotografije? Možeš li prepoznati mjesta na njima? Jesi li primijetio/la da neko mjesto na njima izgleda drugačije nego danas?

Ko su ljudi na fotografijama, učestvuju li u nekom zanimljivom događaju, jesu li članovi udruženja koje više ne postoji? Je li to udruženje sportsko, humanitarno, muzičko ili neko drugo...?

Stari predmeti

Imaš li u kući stari predmet ili umjetninu koji imaju zanimljivu priču? O čemu oni svjedoče, znaš li njihovo porijeklo? Čemu su služili, ko se njima koristio i zašto, zbog čega su za tebe i tvoju porodicu posebni?

Govor, jezik

Upotrebljavaju li tvoji stariji ukućani neobične izraze u govoru, kakve čuješ samo od njih i drugačiji su od književnog jezika?

Možda su vezani za određenu djelatnost, na primjer – ribolov, pravljenje vina, neku aktivnost u kući ili na otvorenom... Što oni znače?

Tvoj doprinos

Tvoj će doprinos istraživanju biti veliki! Sve što podijeliš s nama, biće zanimljivo tvojim prijateljima/cama i porodici, ali će biti korisno ljudima koji se profesionalno bave kulturnom baštinom. Zamisli – nešto o čemu niko nikada nije čuo i što tvoji stariji nisu imali priliku da nekom ispričaju, upravo ćeš otkriti – ti!

Tvoj doprinos je dragocjen za razumijevanje prostora na kojem živimo, njegove prošlosti i kulture.

Kako ćeš nam poslati svoj prilog

Moći ćeš se služiti upitnikom u dokumentu predviđenom za to. Neka ti neko stariji pomogne u tome. Pokaži mu ovaj Vodič i upoznaj ga s projektom. Sa stranice www.mojmuzej.me skinućes obrazac za unos podataka koji je vezan uz tvoju temu, ispuniti ga i zajedno s fotografijama i drugim priložima, ako ih budeš imao, poslati na adresu info@mojmuzej.me.

Izabraćeš Obrazac prema jednoj od ovih tema:

- osoba
- predmet
- objekat/građevina
- običaj, obred
- predanje – pjesma, priča legenda, mit
- zanat, vještina, djelatnost
- lokalitet
- sjećanje
- govor, jezik

Drugi način je da ispuniš obrazac direktno putem veb sajta www.mojmuzej.me

Ispravno i pogrešno

Važno je da znaš da u Obrascu nema pogrešnih i ispravnih odgovora. Nema pogrešnih i ispravnih tema. Svaki način je dobar način da odgovoriš na ovaj poziv.

Možeš izabrati malu temu, možeš poslati samo jednu fotografiju i kratak opis, a možeš se odlučiti na nešto veće i šire. Važno je da znaš – svaki prilog je dragocjen.

Kako da počneš

Razgovaraj sa starijim ukućanima i razmisli zajedno s njima o pitanjima s početka ove knjižice, pokušaj otkriti zanimljivu temu iz baštine i istraži je!

Koju temu da izabereš

Tvoja tema mogu biti zanimljivi ljudi, mjesta, događaji, građevine, sjećanja, običaji, obredi, legende, tradicionalne pjesme, priče, jezik, zanati, vještine, upotrebnici ili umjetnički predmeti vezani uz prostor Boke Kotorske.

Vidjećeš da se u Obrascu za svaku temu nalaze pitanja na koja se možeš potruditi da daš odgovor. Tako ćemo ti pomoći da uneseš podatke koje si prikupio.

Ne brini ako ne dobiješ odgovor na svako pitanje! To je rijetko moguće.

Važno je da se trudiš i postaviš što više pitanja, a svaki odgovor koji uspiješ dobiti je uspjeh!

Cilj

Tvoje će djelo biti vrijedno i važno jer ćeš omogućiti drugim istraživačima/cama da saznaju o malo poznatim ili potpuno nepoznatim temama! Možda će saznati nešto novo o poznatoj temi, možda ćeš pomoći važnim saznanjima o prošlosti!

*Učinićeš veliku stvar za
bolje upoznavanje
prostora na kojem živiš
i koji dijeliš s drugima*

Priprema

1. Razgovaraj sa starijim ukućanima ili članovima porodice i pokušaj otkriti temu koja ti je zanimljiva. Pokaži im ovu knjižicu ili podijeli link na sajt www.mojmuzej.me kako bi se upoznali s projektom #Moj muzej i pomogli ti svojim predlozima.
2. Pripremi sve što će ti biti potrebno za prikupljanje materijala. To može biti samo tvoj telefon, ako na njemu imaš fotoaparat i diktafon.

Možda ćeš fotografisati predmete, možda ćeš snimiti neki razgovor, svakako ćeš zapisati ručno ono što ti je zanimljivo

Zamisli se u ulozi detektiva koji mora imati način da prikupi i zabilježi tragove koje slijedi

3. Kada odrediš koja je tvoja tema, stavi na papir pitanja koja će ti pomoći da saznaš više o njoj. Zamoli osobe koje ti prenose informacije da razmisle o tvojoj temi pa pronađu i podijele fotografije ili druga svjedočanstva.
4. Kada razmišljaš o pitanjima koja ćeš postaviti, možeš ih staviti na papir. Zapiši sve čega se dosjetiš, ne mora biti međusobno povezano. Poslije toga, možeš pokušati grupisati pitanja po temama: o vremenu, o mjestu, o ljudima, o okolnostima, o značenju...
5. Najveća pomoć tvom istraživanju biće ove upitne riječi:

KO?

ŠTO?

KADA?

GDJE?

ZAŠTO?

KAKO?

„Reci/recite mi o...“ i „Opiši/opišite mi...“ – dobar su način da započneš ili produbiš razgovor o temi koja te zanima.

Kad god misliš da si naišao/la na prepreku, vrati se na navedene upitne riječi.

Nemoj biti obeshrabren/a ako ne možeš dobiti odgovore na sva pitanja. Ako uspiješ dobiti odgovor na samo mali njihov dio ili opišeš samo jednu zanimljivost – već si se i time upisao u listu pravih istraživača/ica svoje baštine!

Vrste materijala koje možeš priložiti

Fotografija, dokument

Možeš priložiti fotografiju iz vremena na koje se odnosi tvoj prilog. To bi bila starija fotografija, fotografija iz porodičnog albuma ili reprodukcija u nekoj publikaciji koju tvoji kazivači/ce koriste kao ilustraciju¹.

Tu fotografiju možeš uslikati ili skenirati.

Skeniranje je proces kojim se stvara digitalni zapis, odnosno zapis pogodan za kompjutersku obradu. Njime se može dobiti kvalitetan zapis fotografije, dokumenta, ilustracije koju priložiš – biće jasni, vidljivi i čitki.

Skener je aparat kojim se vrši skeniranje, njega ima svaka fotografska radnja ili fotokopirnica, a možda i neki tvoj prijatelj, pa možete sarađivati!

Fotografiju, ilustraciju ili dokument možeš uslikati fotoaparatom, pod uslovom da ti omogućava da dobiješ kvalitetan zapis – da je sve dovoljno vidljivo, jasno, da nema svjetlosnih odblijesaka i sličnih prepreka gledanju ili čitanju.

Ako budeš obrađivao predmet (alat, upotrebnii predmet, umjetnički predmet), građevinu, krajolik... sam ćeš fotografisati svjedočanstvo koje odabereš.

Fotografija koja obuhvata tvoju temu može biti jedna ili ih može biti više, mogu obuhvatiti više pogeda na isti predmet ili istaknuti određene detalje.

¹ Kazivač/ica je osoba koju ispituješ. To je starija osoba u tvojoj porodici ili okruženju koja ti je pomogla da prikupiš podatke, odnosno čije ćeš kazivanje zapisati.

Kazivanje je svjedočanstvo o prošlosti u formi pripovijedanja.

*Ti si vođa svog
istraživanja i sve što ti
odlučiš – prava je stvar!*

Video zapis

Svoju temu možeš ilustrovati kratkim video-zapisom ili nizom takvih zapisa, pogotovo ako se ona tiče djelatnosti, običaja, obreda, pjesme i slično.

Zvučni zapis

Zanimljiv govor, jezik, pjesmu, anegdotu, priču, svjedočenje možeš priložiti u formi zvučnoga zapisa.

Dijalog

Sve što prikupiš, dijelićemo na internetu i na društvenim mrežama, pa će tvoji drugari i svi koji se uključe moći komentarisati, dijeliti tvoju priču dalje i dopunjavati je.

*Svojim istraživanjem i
učešćem učiš sebe i druge o
mudrim i korisnim načinima
korištenja interneta i
društvenih mreža.*

*Učenje može biti kreativno
i zanimljivo i može biti
posebno zabavno kroz
dijalog na internetu.*